

Uvod

Neki realisti među teoretičarima međunarodnih odnosa tvrde da se države na međunarodnoj pozornici ponašaju kao loptice na bilijarskom stolu. Loptice, odnosno, države, stalno se sukobljavaju i sudaraju. Akcija svake od njih nalazi se u interakciji sa ostalim, prema tome nezavisno o događanju u njima samim. Sa druge strane, idealisti ili liberalisti bi, prema vlastitoj teoriji, ove loptice omekšali nakon što su ih izložili različitim unutardržavnim i međunarodnim integrativnim faktorima u procesu kreiranja u međunarodnom sistemu. Utoliko je država na međunarodnoj sceni subjekt koji i svojim unutrašnjim karakteristikama u manjoj ili većoj mjeri doprinosi međunarodnom sistemu.

Koje god gledište prihvatili, pitanja u vezi sa spoljnom politikom jesu kako se najbolje priviknuti na međunarodno okruženje, kako zaštititi interese i kako opstati? Država ostvaruje ove ciljeve kada korištenjem naučnih, stručnih i drugih potencijala u procesu stalne analize međunarodnog okruženja uspijeva pronaći optimalan odgovor na spoljopolitičke izazove. Ta, po državu optimalna rješenja na međunarodnoj pozornici moraju biti realna i moguća, što zavisi od spoljnih i unutrašnjih faktora. Konkretna rješenja iznalaze se u skladu s opštim ciljevima, jer upravo opšti ciljevi diktiraju državi ponašanje na međunarodnoj sceni. Stoga, kada govorimo o spoljnoj politici uopšte i procesima donošenja odluka koji je kreiraju, mi u stvari mislimo na ciljeve koje predstavnici države nastoje ostvariti vani, vrijednostima (u državi) koje podupiru te ciljeve, kao i sredstvima i instrumentima koji se koriste za njihovu realizaciju.

Danas postoji saglasnost među teoretičarima da su, na primjer, vojna moć države, ekonomski razvoj i oblik državnog uređenja osnovni unutrašnji faktori pri kreiranju spoljne politike. Što je zemlja ekonomski razvijenija, ima više izgleda – iako ne sasvim sigurno - da će igrati važnu ulogu u međunarodnoj ekonomiji i međunarodnim odnosima. Ekonomski razvoj pri tome ne znači nužno dobar standard života građana, kao što to pokazuje slučaj Rusije. Vojna moć je direktno povezana sa stepenom ekonomske razvijenosti, tako da ekonomski jake zemlje nastoje da razviju snažne vojne kapacitete.

Sljedeći važan unutrašnji faktor koji utiče na kreiranje spoljne politike, a donekle i na ponašanje na međunarodnoj sceni, jeste politički sistem države. Treba dodati da proces donošenja odluka u spoljnoj politici usložnjava i činjenica da su unutrašnje i međunarodno političko okruženje preplavljeni i drugim akterima, nevladinim i drugim organizacijama i institucijama koje iz svoje perspektive imaju uticaj na donošenje spoljopolitičkih odluka. Ovdje spadaju različite etničke i druge interesne grupe. Kreiranje spoljne politike nije ništa drugo do adaptiranje države (sa svojim kapacitetima) na međunarodni sistem kako bi se obezbijedili njen opstanak i prosperitet. U pitanju je, međutim, veoma složen proces, jer treba, recimo, imati u vidu da je spoljopolitičko djelovanje svake države ovisno i o mnoštvu različitih ad hoc faktora.

BIH spada u kategoriju tranzicijskih zemalja. Sve ove zemlje, imaju jedan od primarnih ciljeva a to je porast stranih investicija u zemlju kako bi se unaprijedila proizvodnja, zaposlenost te podigao nivo ukupne proizvodnje i društvenog bruto proizvoda.

Činjenica je da BiH nema jedinstven nastup u svijetu. Podvrgnuta je stalnim promjenama, izmjenama, nesigurnošću i netransparentnošću, što sve zajedno, utiče na sliku BiH u svijetu.

Ovim radom pokazat će se slika BiH, njen imidž, sa aspekta dosadašnjeg razvoja te privlačenja stranih investicija. Uopšteno, poznato je da sve zemlje u razvoju imaju jaku tendenciju privlačenja stranih investicija kako bi na taj način, koliko – toliko, doveli do rasta privrede posmatrane zemlje. Strane investicije, njihov rast i status, direktno su uslovljene imidžom zemlje u svijetu.

Ukoliko se posmatra spoljna politika BiH, trenutno je njen glavni zadatak posao na pristupanju EU. Ove aktivnosti su zasnovane na širokom političkom konsenzusu. Donesen je veliki broj Deklaracija po ovom pitanju, te su usvojeni i različiti Zaključci prema kojima, između ostalog, postoji potpuni politički konsenzus da je članstvo BiH u EU najveći prioritet.

Analizom ove teme postavlja se za cilj pojašnjenje situacije u BiH i njenih spoljno – političkih odnosa. Sa tim u vezi, prvi dio ovog rada govori o sadašnjem stanju u BiH po pitanju spoljne politike, dosadašnjih aktivnosti planiranih budućih kretnji. Ključno je naglasiti da je nadležnost za vođenje ove politike u rukama Predsjedništva BiH. U ovom dijelu rada su utvrđeni osnovni prioriteti po pitanju spoljne politike kao i prioritetni interesi u vođenju iste.

Drugi dio ovog rada daje osnovni prikaz o pojmu stranih investicija, međunarodnom kretanju kapitala te prilivu stranog kapitala u zemlje u razvoju u koje spada i BiH.

Treći dio rada poseban akcenat daje pitanju zakonske regulative u našoj zemlji i mogućnosti stranih ulaganja.

Posljednji dio rada daje stvarni prikaz direktnih stranih ulaganja u BiH. Podaci koji su analizirani i pripremljeni jesu zaključeni sa septembrom 2009.godine, s obzirom da su to najnovije publikacije do kojih se uspjelo doći.